

III. НЪКОЛКО РЕШЕНИЯ

РАЗЛИЧНИ МЕТОДИ. — НЕДОСТАТЪЦИ И ПРЕДИМСТВА. — ГОЛЪМИТЪ ДЪРЖАВИ ИСКАТЪ ПОДЧИНЕНИЕ. — СЛАБО БАЛКАНСКО СЪЗНАНИЕ. — НАЙ-ОПАСНОТО РЕШЕНИЕ.

Независимо отъ тѣхната партийна принадлежностъ, българскитѣ правителства бѣха поставени предъ повелителната необходимостъ да взематъ едно отношение къмъ македонския въпросъ. Било защото бѣха убедени, че вътрешното положение на Турция не дава възможностъ да бжде тя преустроена даже и съ съдействието на великитѣ държави, било отъ тревогата въ последнитѣ години — вследствие на силно централистичната политика на младотурското управление, което заплашваше християнскитѣ населения въ Македония.

Българскитѣ правителства считаха, че трѣбва да излѣзатъ отъ своята двойственостъ — подаванетоъ непрестанно на ноти до Турция, за да даде спокоенъ животъ на християнското население и сжщевременно насърдаванетоъ на революционното движение. Тази политика можеше да породи нѣкои неочаквани усложнения, които да отнематъ инициативата отъ ржцетѣ на нашитѣ правителства. Предъ тѣхъ стоеха нѣколко решения:

1. Споразумѣнието на България съ нѣкоя отъ голѣмитѣ държави за извоюванетоъ свободата на Македония, която да бжде следъ това присъединена къмъ България.

2. Реформиране Турция чрезъ великитѣ държави.

3. Споразумѣнието на България съ балканскитѣ съседи за извоюванетоъ свободата на тази областъ, като ѝ се осигури автономията, пълното нейно самоопредѣление.

4. Извоюванетоъ свободата на Македония по сжщия начинъ, като придобитата земя бжде разпредѣлена между балканскитѣ християнски държави.

а) Съюзъ съ велика държава.

Първото решение налагаше на България най-напредъ въпроса: съ коя велика държава или по-точно — съ помощта на коя групировка отъ велики държави може да се разреши поставената задача. Доорганизирането на нашитѣ военни сили, което ни позволи да мислимъ за война и започванетоъ на нашето освободително дѣло, съвпадна съ ясното очертаване на двата голѣми съюзи отъ държави. За нашата цель тукъ не е нужно да обсждаме, подъ покровителството на коя групировка България би могла да осжществи най-сполучливс своитѣ народни тежнения? Българскитѣ правителства сж се спирали на известни решения — като сж изхождали и отъ опредѣлени политически цели на момента — и ние вече имаме указания, за да сждимъ до колко е билъ осжществимъ първия начинъ за разрешението на въпроса.

Преди нѣкое отъ нашитѣ правителства да е изказало каквото и да било огорчение или недоволство отъ политиката на Австро-Унгария спрямо България; преди да е замислена сжщо каквато и да е враждебна или опасна акция срещу Ромъния, дветѣ държави сключватъ единъ договоръ (1898 год.) въ който, между другото, се дава на Ромъния, широка възможностъ да откъсне голѣми земи отъ България при благоприятенъ случай. Причината на тази неочаквана рѣзка промѣна на австро-унгарската политика спрѣмо България и то следъ годинитѣ 1888—1894, е навърно помирието на България съ Русия; едно съвсемъ излишно подозрение на монархията, че България ще направи единъ пълненъ завой въ своята външна политика, отъ който ще последватъ и нѣкои важни решения.

Нашиятъ министъръ на войната и, въ следствие, на външнитѣ работи, С. Паприковъ, който е ималъ на разположение тази австро-ромънска конвенция, съобщава, че и на българското правителство се е наложило да подири подсигуряване при нѣ-